

> Retouradres Postbus 20701 2500 ES Den Haag

de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Plein 2
2511 CR Den Haag

Ministerie van Defensie

Plein 4
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Datum
Betreft Achttiende jaarrapportage 'Vervanging pantservoertuigen M577 en YPR'

Onze referentie

BS2017008390

Afschrift aan

de Voorzitter van de Eerste
Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 22
2513 AA Den Haag

Bijlagen

Financiële verantwoording

*Bij beantwoording datum,
onze referentie en betreft
vermelden.*

Hierbij ontvangt u de achttiende jaarrapportage over het project 'Vervanging pantservoertuigen M577 en YPR'. De rapportage betreft de stand van zaken per 31 december 2016 en sluit aan op de zeventiende jaarrapportage (Kamerstuk 26 396, nr. 107). De bijlage bij deze jaarrapportage bevat de financiële verantwoording van het project. Deze geeft inzicht in de verrichte betalingen, de verplichtingen, de voorschotten en de vorderingen aan het begin en het einde van 2016.

Het project bestaat uit drie deelprojecten: Fennek MRAT/AD¹, CV-90² en Boxer. De onderhandelingen met de industrie over de wijziging in aantallen van de verschillende versies van de Boxer zijn voltooid. Deze wijziging is op 25 mei 2016 contractueel vastgelegd in een amendement bij het hoofdcontract. De desbetreffende voertuigen worden geleverd aan de 13^e Lichte Brigade. De instroom van de Boxer bij de eenheden zal naar verwachting in 2019 zijn voltooid. De gemiddelde inzetbaarheid van de Boxer in 2016 was (afgerond) 73 procent.

Het rapport van de Auditdienst Rijk wordt u in overeenstemming met de Regeling Grote Projecten als afzonderlijk document toegezonden.

DE MINISTER VAN DEFENSIE

J.A. Hennis-Plasschaert

¹ Projectevaluatie voltooid, Kamerstuk 26 396, nr. 90 van 29 december 2011

² Projectevaluatie voltooid, Kamerstuk 26 396, nr. 109 van 28 maart 2017

Jaarrapportage Vervanging pantservoertuigen M577 en YPR

Inleiding

Op 26 juni 1997 heeft de Tweede Kamer het project 'Vervanging pantservoertuigen M577 en YPR' aangewezen als groot project op grond van de Regeling Grote Projecten (RGP). Om die reden ontvangt de Kamer jaarlijks een voortgangsrapportage. Deze achttiende rapportage beschrijft de voortgang in het jaar 2016.

Overzicht deelprojecten

Het project omvat drie deelprojecten:

- het klein pantserwielvoertuig, de Fennek MRAT (*Medium Range Anti-Tank*) en de Fennek AD (Algemene Dienst);
- het infanteriegevechtsvoertuig, de CV-90;
- het groot pantserwielvoertuig, de Boxer.

Fennek. In 2011 is het deelproject 'Klein pantserwielvoertuig' geëvalueerd. Met de brief van 29 december 2011 (Kamerstuk 26 396, nr. 90) bent u geïnformeerd over de resultaten daarvan. Om die reden komt dit deelproject in deze rapportage niet meer aan de orde.

CV-90. Dit voertuig voldoet aan de gestelde operationele en technische eisen. Het is een aanwinst voor de infanterie-eenheden, vooral door de uitbreiding van de operationele mogelijkheden ten opzichte van de oude YPR-voertuigen. De CV-90's zijn volgens plan geleverd en voldoen inmiddels nagenoeg aan de inzetbaarheidsnorm van 70 procent. De verwachting is dat de inzetbaarheid in 2017 verder zal toenemen. Met het betalen van de laatste order van € 1,8 miljoen in 2016 is het project administratief voltooid. Overeenkomstig de RGP heeft Defensie een eindevaluatie uitgevoerd. Met mijn brief van 28 maart 2017 (Kamerstuk 26 396, nr. 109) heb ik u over de resultaten geïnformeerd. Daarom wordt ook over dit deelproject niet meer in deze jaarrapportage gerapporteerd.

Boxer. De laatste commandopostmodules en de eerste vracht- en geniemodules zijn in 2016 volgens planning geleverd. De in de vorige rapportage vermelde rolwisseling van de Boxer, als gevolg van de reorganisatie van de 13^e Lichte Brigade, is verwerkt in het aangepaste leveringschema. De rolwisseling levert geen vertraging op in het project. De invoering van de Boxer zal naar verwachting in 2019 worden voltooid.

Groot pantserwielvoertuig

Het project groot pantserwielvoertuig Boxer is een gezamenlijk project met Duitsland. Het pantserwielvoertuig bestaat uit een basisvoertuig (*drive module*) en een missiemodule. Het basisvoertuig is voor alle Duitse en Nederlandse Boxer-voertuigen gelijk. Nederland schaft in totaal 200 basisvoertuigen aan. Op 192 daarvan wordt een missiemodule geplaatst in de uitvoeringen genie, ambulance, commandopost of vracht. Op de resterende acht worden de voor Duitsland en Nederland ontwikkelde rijlesmodules geplaatst. Hieronder treft u het volledige overzicht aan, dat ook is opgenomen in de brief over de rolwisseling van 26 oktober 2015 (Kamerstuk 27 830 nr. 162).

Type	Initieel	Herijking	Vershil
Rijles	8	8	0
Ambulance	52	52	0
Commandopost	60	36	- 24
Genie	53	92	+ 39
Vracht	27	12	- 15
Totaal	200	200	0

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de geleverde en nog te leveren voertuigen per type.

Type	Geleverd t/m 2015	Geleverd in 2016	Totaal geleverd	Nog te leveren
Rijles	8	0	8	0
Ambulance	52	0	52	0
Commandopost	24	12	36	0
Genie	0	25	25	67
Vracht	0	9	9	3
Totaal	84	46	130	70

In 2016 zijn 46 voertuigen geleverd. De levering van de resterende vracht- en genievoertuigen verloopt volgens planning. De laatste levering van deze voertuigen is voorzien voor 2018. Voordat de eenheden over de voertuigen kunnen beschikken, wordt eerst het *Battlefield Management System* (BMS) ingebouwd.

Daarnaast ondergaan de voertuigen modificatieprogramma's (*retrofit*). Dit betreft aanpassingen op kosten van de leverancier aan de missiemodules die in het productieproces niet meer meegenomen konden worden. De *retrofit* van de ambulancemodule is gaande en zal naar verwachting in 2018 worden voltooid. In 2016 is ook de *retrofit* van de commandopostmodules van start gegaan, en zal medio dit jaar worden voltooid. De *retrofit* van de vracht- en geniemodules is in voorbereiding. Afspraken over de planning hiervoor moeten nog worden gemaakt.

Halverwege 2016 is Litouwen toegetreden tot het Boxer-project door ondertekening van een *Memorandum of Understanding*. In de onderhandelingen is een *entry fee* bedongen. Hierdoor ontvangt Nederland € 5,5 miljoen, gespreid te ontvangen in de jaren 2017 en 2018. Er zijn ook andere landen die belangstelling hebben voor de Boxer.

In 2013 heeft het *NATO Support and Procurement Agency* (NSPA) een gezamenlijke opdracht van Duitsland en Nederland ontvangen voor de aanleg en het op niveau houden van een voorraad reservedelen voor het gemeenschappelijke basisvoertuig. De aanleg van deze voorraad is gaande. Nederland heeft ook de bevoorrading van specifieke reservedelen en het herstel van repareerbare componenten bij het NSPA belegd.

Financiën

Algemeen

Alle ramingen in deze rapportage zijn naar de stand van 31 december 2016, inclusief 21 procent BTW (prijspeil 2016). In bijlage 1 staat de financiële verantwoording.

Vergelijking budgetten (in € miljoen)	17 ^e jaarrapportage (prijspeil 2015)	18 ^e jaarrapportage	Vershil
IGV (CV-90)	1.117,7	1.117,7	0
Boxer	917,3	914,0	-3,3
Totaal	2.035,0	2.031,7	-3,3

Groot pantserwielvoertuig

Het totale projectbudget voor het deelproject Boxer bedraagt € 914,0 miljoen en is ten opzichte van de zeventiende jaarrapportage met € 3,3 miljoen afgenomen. Deze afname is het gevolg van:

- een afname van € 0,3 miljoen ten gevolge van overcompensatie in 2015 voor koersverschillen;
- een afname van € 1,5 miljoen ten gevolge van overcompensatie in 2015 voor prijsinflatie;
- een afname van € 1,6 miljoen ten gevolge van een te grote budgetverhoging (raming) voor de rolwisseling Boxer/Bushmaster en
- een toename van € 0,1 miljoen ten gevolge van een budgetverhoging voor prijsinflatie van 2015 naar 2016.

Tot en met 2016 is van het totale projectbudget van de Boxer € 808,8 miljoen betaald. Het reeds verplicht te betalen deel bedraagt € 85,8 miljoen. Van het nog niet verplichte deel van € 19,4 miljoen heeft € 8,3 miljoen reeds een bestemming, zodat de vrij beschikbare ruimte (projectreserve) € 11,1 miljoen bedraagt. Door de afname van het projectbudget is ook de projectreserve met € 2,4 miljoen afgenomen tot € 11,1 miljoen. Dit bedrag wordt toereikend geacht.

In 2016 heeft Defensie voor het Boxer-project € 151,3 miljoen uitgegeven. Van dit bedrag is € 128,7 miljoen aan de *Organisation Conjointe de Coopération en matière d'Armement* (OCCAR) betaald. Hiervan was € 127,7 miljoen bestemd voor doorbetaling aan de industrie en € 1,0 miljoen voor apparaatsuitgaven van OCCAR. Daarnaast is € 22,6 miljoen aan betalingen verricht die geen verband met OCCAR hebben. Het betreft € 22,5 miljoen aan BTW en een aantal kleinere betalingen.

Industriële participatie en compensatie

Ten opzichte van de vorige jaarrapportage is er geen nieuws te rapporteren.

Significante risico's

Groot pantserwielvoertuig

Sommige technische aanpassingen aan de Boxer kunnen nog tot vertraging leiden. Deze aanpassingen zijn echter niet complex, waardoor het risico als 'middelmatig' wordt beschouwd. Bij een vertraging als gevolg van deze technische aanpassingen is een boetebeding van toepassing.

Project- en risicomanagement

De projectorganisatie van de Boxer is in 2016 niet gewijzigd. Nederland en Duitsland spreken elkaar regelmatig in het *Programme Committee*. Indien nodig kan worden geëscaleerd naar de *Programme Board*. In 2016 is daarvoor geen aanleiding geweest.

De projectleiders bewaken de risico's. Tevens houdt OCCAR een risicoregister bij. Zij rapporteert hierover tijdens de periodieke *programme reviews*.

De projectleider rapporteert wekelijks aan de Defensie Materieel Organisatie (DMO) de voortgang en de risico's. Vervolgens overlegt de DMO met de Defensiestaf. Voorts rapporteert de DMO aan de ambtelijke en politieke leiding, onder meer in een driemaandelijks managementrapportage.

Bijlage 1: Financiële verantwoording

Tabel 1.1: Realisatiecijfers Betalingen (in € miljoen)	Betaald t/m 2015	Betaald in 2016	Betaald t/m 2016
Infanteriegevechtsvoertuig (CV-90)	1.115,9	1,8	1.117,7
Groot pantserwielvoertuig (Boxer)	657,5	151,3	808,8
Totaal	1.773,4	153,1	1.926,5

Tabel 1.2: Openstaande verplichtingen (in € miljoen)	Openstaande verplichtingen per 1-1-2016	Aangegane verplichtingen in 2016	Betaald in 2016	Openstaande verplichtingen per 31-12-2016
Infanteriegevechtsvoertuig (CV-90)	1,8	0	1,8	0
Groot pantserwielvoertuig (Boxer)	226,6	10,5	151,3	85,8
Totaal	228,4	10,5	153,1	85,8

Tabel 1.3: Voorschotten (in € miljoen)	Openstaand voorschot per 1-1-2016	Verstrekt voorschot in 2016	Verrekend voorschot in 2016	Openstaand voorschot per 31-12-2016
Infanteriegevechtsvoertuig (CV-90)	0,0	0,0	0,0	0,0
Groot pantserwielvoertuig (Boxer)	215,6	121,0	152,9	183,7
Totaal	215,6	121,0	152,9	183,7

Tabel 1.4: Vorderingen (in € miljoen)	Openstaande vorderingen per 1 januari 2016	Ingestelde vorderingen gedurende 2016	Ontvangen in 2016	Openstaande vorderingen per 31 december 2016
Vordering <i>entry fee</i>	0,0	5,5	0,0	5,5
Totaal	0,0	5,5	0,0	5,5